

חידושי מהרי"ח

על משניות

והא דמביא הרב ראי מאבות לדידי משם ראי דז"ל שם רבי אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו יש קנקן חדש מלא ישן וישן שאפילו חדש אין בו עכ"ל ולמה המשיל רבי דוקא לקנקנים כי הלא ת"ק לא זכר קנקנים והוה לו להמשיל באיזה כלי אחרת או כד או חביות אלא ע"כ קנקן היו קורין כלי ריקם וכך אמר רבי אל תסתכל בקנקן כשקוראין אותו קנקן והוא ריקם כך לא תסתכל בגוף ריקם אף שהוא ישן רק במה שיש בו כי יש קנקן חדש היינו כלי ריקה ומלאוה ישן ובאמה אז לא נקרא בלשון קנקן כשמלאוה והדאיה שאמר קנקן חדש אמר לשון ישן ובסיפא לא אמר ישן ישן רק סתם ישן שאפילו חדש אין בו שהחדש שמלאוהו אומר בלשון ישן מפני שעיקר השם הוא ריקם אבל ישן שאין בו הוא כך דרכו כי עיקר שמו קנקן כשאין בו לכן לא אמר ויש וק"ל:

שיטה מקובצת

מתני' והודה בקנקנים וא"ת פתח בכד וסיים בקנקן, ואין לומר דכד היינו כדי יין וכדי שמן וקנקנים היינו קנקני מים, דא"כ היינו טענו חטים והודה לו בשעורים ממש ולא מתרצא סוגיא דשמעתא בהכי כלל. וי"ל דקנקנים קרי כשהם רקים, וכדים מקרו כשהם מלאים שמן, וזהו שכתב רש"י והודה לו בקנקנים רקים בלא שמן ודוק כנ"ל.

תוספות יו"ט פי"ג מ"ד

לפרש דלהכי נקט קנקנים דמשמע דוקא ריקן כמו שהוא משיב בריקנים דהא מנן המס בלבוש [פרק ד' משנה כ"ן] יש קנקן מלא כו' וי"ל לפרש דכד וקנקן שני מיניי הם ולא שטענות שניהם היה. זה טוען כד חז"ל משיב קנקן דאם כן פשיטא ללא הו' ממין הטענה דהכי קיימא לן צמנורה גדולה ומנורה קטנה כמ"ש בטור ח"מ סימן פ"ח. אלא שניהם טוענים או כד או קנקן. ומתניתין קמ"ל לענין מקח וממכר כדמשנינן צרפ"ג דצבא קמח כמו שאעתיק שם

תפארת ישראל - יכין

יורשים הנשאר, והכי קיימא לן [ק"צ]: 'ג כדים רקים וקושי' המו"ט מיש קנקן חדש מלא ישן. י"ל דר"ל דנראה כריקן]: 'ד דהו"ל

מהר"ל דרך חיים אבות פי"ד מ"כ

הוא במקרה קרה, ועל זה אמר אל תסתכל בקנקן וכו' כלומר שאל יסתכל כלל בקנקן, כי אדרבא לפי מנהגו של עולם ימצא הרבה ילדים שהם חכמים גדולים וזקנים הרבה שאין להם חכמה, כי אין השכל לפי הקנקן כלל כי השכל בו מחולקים בני אדם שאין דעת של זה כמו זה, ואלו היה הבחינה מן הקנקן הוא הגוף היה דעת כל בני אדם שוים לגמרי כי מצד הגופות שוים בהם בני אדם, והחלוק שיש לאדם זה מזה הוא מצד השכל והדעת שהם מחולקים בדעתם ואין דבר זה במקרה מה שנמצא